

Ljubljana, zadnja sprememba junij 2024

1. Pravni akti

Potek in izvajanje specializacij urejata Zakon o zdravniški službi (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 15/08 – ZPacP, 58/08, 107/10 – ZPPKZ, 40/12 – ZUJF, 88/16 – ZdZPZD, 40/17, 64/17 – ZZDej-K, 49/18, 66/19, 199/21, 136/23 – ZIUZDS in 35/24, v nadaljevanju: zakon) ter Pravilnik o vrstah, vsebini, trajanju in poteku specializacij zdravnikov (Uradni list RS, št. 35/24, v nadaljevanju: Pravilnik). Toplo priporočamo, da si določila obeh aktov natančno preberete.

2. Začetek opravljanja specializacije

Zbornica vodi postopke odobranja specializacij skladno z določili Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10, 82/13, 175/20 – ZIUOPDVE in 3/22 – ZDeb). **Rok za izdajo odločb je 2 meseca** od izteka roka za prenos vlog na vsakem razpisu.

Leta 2017 je bila sprejeta novela Zakona o zdravniški službi (ZZdrS-F), ki je prinesla novost, v skladu s katero pritožba zoper odločbo o specializaciji zadrži njeno izvršitev. Navedeno pomeni, da **v primeru odločbe izdane v izbirnem postopku, ob pritožbi enega izmed kandidatov tudi vsi ostali kandidati ne morejo pričeti opravljati specializacije, dokler o pritožbi tega kandidata ni pravnomočno odločeno na drugi stopnji** (Ministrstvu za zdravje RS, ali v primeru vrnitve zadeve Zbornici v ponovno odločanje - do dokončne odločitve na prvi stopnji). V primeru, ko ni izbirnega postopka, je pa na eno specializacijo za območje celotne države ali posameznega izvajalca prijavljenih več kandidatov, Zbornica izda skupno odločbo, ko prejme vse obrazce o opravljenem razgovoru s koordinatorjem specializacije. Ko postane **odločba o specializaciji pravnomočna in dokončna**, prejme v roku 30 dni vsak specializant, ki mu je bila specializacija odobrena, **sklep o pričetku opravljanja specializacije**. V sklepu se določi glavni mentor, datum, do katerega mora specializant najkasneje pričeti z opravljanjem specializacije in delodajalec specializanta tekom specializacije. Datum za pričetek opravljanja specializacije je 3 mesece od izdaje sklepa. Na podlagi vloge specializanta je rok za pričetek v izjemnih primerih daljši (daljša bolniška odsotnost, porodniški dopust, tujci-pridobitev delovnega dovoljenja ali opravljanje doktorskega študija).

Ko specializant prejme sklep iz prejšnjega odstavka, glavni mentor v sodelovanju s specializantom pripravi individualiziran **program opravljanja specializacije** (obrazci za vnos kroženja so dosegljivi na spletni strani Zbornice). V kolikor Zbornica prejme predlog programa kroženja **najkasneje do 10. v mesecu**, lahko specializant prične opravljati specializacijo prihodnji mesec. Upoštevati je potrebno **posebnosti posameznih specializacij**, da se npr. del kroženja obvezno opravi v »drugi« ustanovi ter ob začetku priprave programa **obvezno predlagati vštevanje usposabljanja iz izbirnega dela sekundariata, če ustreza programu specializacije**. Obenem lahko mentor predlaga tudi vštevanje drugega predhodnega usposabljanja, izobraževanja ali dela, ki naj se prizna v program specializacije. Vštevanje drugega usposabljanja je mogoče kadarkoli do zaključka specializacije. Vštevanje prizna Zbornica na podlagi predloga glavnega mentorja, ki mora navesti **katera področja in v kolikšnem trajanju predlaga za vštevanje**, ter soglasja nacionalnega koordinatorja specializacije. V primeru specializacij, ki so navedene v Annexu V., Direktive 2005/36/ES, vštevanje izobraževanja oziroma usposabljanja **ne sme presegati ene polovice obdobja trajanja specializacije, ki je določeno kot minimalno v skladu z Direktivo 2005/36/ES**, razen če gre za enako specializacijo ali specializacije s skupnim deblom.

Posamezna **kroženja** lahko specializant opravi le v pooblašeni ustanovi za izvajanje specializacije. Tabele pooblaščenih izvajalcev za posamezne specializacije so dosegljive na spletni strani Zbornice <https://www.zdravniskazbornica.si/karierni-razvoj/specializacije/seznam-specializacij>

Zaželeno je, da se že ob pričetku specializacije pripravi program kar največjega dela kroženja.

Program kroženja, podpisan s strani glavnega mentorja, naj specializant posreduje Zbornici (svetovalki za svojo specializacijo: <https://www.zdravniskazbornica.si/o-zbornici/svetovanje>) na obrazcu za vnos kroženja, ki je dosegljiv na spletni strani Zbornice.

Po prejemu predloga programa Zbornica le-tega uskladi z razpoložljivimi **mesti za usposabljanje** ter specializanta napoti na usposabljanje z **obvestilom o pričetku specializacije in razporedom kroženja**. V kolikor so posamezna specializantska delovna mesta že polno zasedena, Zbornica o tem obvesti specializanta in ga napoti na usposabljanje k pooblaščenemu izvajalcu, pri katerem so še prosta mesta za usposabljanje. Obvestilo o pričetku specializacije prejmejo specializant, njegov glavni mentor in kadrovska služba delodajalca. Kroženja se praviloma pričnajo prvi dan v mesecu. Za napotitev na usposabljanje mora Zbornica prejeti predlog kroženja čim prej, najkasneje pa do 10. v mesecu za prihodnji mesec. **Pred pričetkom vsakega novega kroženja se mora specializant vsaj 1 mesec pred pričetkom javiti predstojniku oddelka**. Pooblaščen izvajalec, kjer je specializant na kroženju, mora namreč pred pričetkom kroženja specializantu določiti neposrednega mentorja in ga seznaniti z vsemi informacijami, ki jih potrebuje za pričetek in izvajanje kroženja.

Vsako kasnejšo **spremembo že pripravljenega programa** kroženja je potrebno sporočiti **najmanj 2 meseca** pred želeno spremembo oziroma novim kroženjem (npr. 1. februarja za 1. april)! V kolikor sprememba kroženja ni javljena pravočasno (najmanj 2 meseca pred želeno spremembo), mora specializant pred spremembo pridobiti soglasje predstojnika oddelka, kjer bi moral krožiti, in soglasje predstojnika oddelka, kjer želi krožiti.

2.a Menjava specializacije (ali na isto specializacijo in le menjava regija/izvajalec/nacionalni nivo, ali prehod iz ene specializacije na drugo specializacijo)

Prenos opravljenih kroženj iz starega E-lista v nov E-list se lahko prenese šele po tem, ko specializant že prične z novo specializacijo. **E-list trajno prekinjene specializacije je treba izpolniti do pričetka nove specializacije**, zato specializantom svetujemo, da v trenutno veljavni specializaciji pridobijo vse potrebne podpise glavnih in neposrednih mentorjev ter zabeležijo opravljena dežurstva in posege.

Podatki iz starega (zaključenega E-lista) se prepisejo v novega, ko **specializant poda zaprosilo za prepis** (na mail podpora@zss-mcs.si) oziroma **najkasneje 3 mesece po pričetku nove specializacije**. **Po tem roku prejšnjega e-lista ni možno več odklepiti**.

V praksi se tako po zaprosilu specializanta vse, kar specializant vnaša v E-list, iz starega prepise v nov E-list pod kategorije »izven plana« (posegi, tečajji, dežurstva...). Kroženja se v E-list ne prepisujejo, pač pa se specializantu pri novi specializaciji v registru zdravnikov zabeležijo kot »priznana« kroženja in se v E-listu le prikazujejo (vsa vštevanja v novem programu se beležijo z datumom en dan pred pričetkom nove specializacije).

3. Zaposlovanje na specializantskih delovnih mestih

Specializant z delodajalcem sklene **pogodbo o zaposlitvi za določen čas**, in sicer za čas trajanja specializacije. Na ta način specializantu, ki gre pred zaključkom specializacije na bolniški stalež oziroma nastopi porodniški dopust, ne preneha delovno razmerje ter tako uživa vse pravice in ugodnosti, ki iz delovnega razmerja izhajajo, delodajalec pa ni v ničemer oškodovan. Specializacija poteka v okviru polnega delovnega časa, pod enakimi pogoji, kot to velja za delo zdravnikov pri pooblaščenem izvajalcu.

Pred pričetkom usposabljanja se mora **specializant javiti predstojniku oddelka ter v kadrovski službi delodajalca** za ureditev delovnega razmerja (**najkasneje do 10. v mesecu, za prihodnji mesec**). Delodajalec mora specializanta pred nastopom dela napotiti tudi na zdravniški pregled in pred nastopom dela prejeti pozitivno zdravniško spričevalo. Specializanti, ki niso slovenski državljani, se morajo javiti čim prej, saj je zanje potrebno pridobiti delovno dovoljenje. S predstojnikom oddelka (kjer kroži) in kadrovsko službo delodajalca se specializant dogovori tudi za vsako načrtovano odsotnost z dela.

Za plače specializantov in druge stroške v zvezi s specializacijo (plačilo mentorjev, stroški udeležbe na seminarjih, ipd.) prejme delodajalec povračilo stroškov s strani Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije oziroma proračuna Republike Slovenije. Stroške natančno opredeljuje Pravilnik o višini sredstev za specializacije za potrebe mreže javne zdravstvene službe, ki se zagotavljajo iz proračuna Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 30/21; v nadaljevanju: Pravilnik o financiranju), zato **je pomembno, da se usposabljate točno na tistih specializantskih delovnih mestih, kamor vas je razporedila Zbornica ter uveljavljate izplačilo vseh s plačo povezanih dodatkov (malica, prevoz...), ki vam po kolektivni pogodbi pripadajo, saj vaš delodajalec prejme sredstva za ta namen**. Za vsakega specializanta je namenjeno **449,09 € letno za udeležbo na tečajih in seminarjih v Sloveniji ali tujini**, za stroške prevoza in bivanja v zvezi z udeležbami na tečajih in seminarjih oziroma za **nakup strokovne literature**. Delodajalec prejme mesečno eno dvanajstino teh sredstev. Iz teh sredstev je potrebno najprej financirati **obvezne tečaje** tekom specializacije, nato pa

jih lahko porabite za izobraževanja po lastni izbiri. Dodatna sredstva se namenijo za plačilo nekaterih tečajev, ki so izrecno navedeni v Pravilniku o financiranju.

Obvestilo o letnem dopustu specializantu izda delodajalec, pri katerem je specializant zaposlen. Redni letni dopust je specializant dolžan koristiti tekom posameznih področij, v enakomernih deležih, kot jih področja prenesejo. Glede koriščenja letnega dopusta tekom posameznega kroženja se specializant predhodno dogovori s svojim glavnim mentorjem, o nameri koriščenja pa tudi z neposrednim mentorjem in s predstojnikom delovišča, na katerem želi dopust koristiti. Skladno z določili Zakona o delovnih razmerjih lahko vsak zaposleni (tudi specializant) **po lastni izbiri** koristi **le en dan letnega dopusta**.

Podaljšanje specializacije zaradi nezmožnosti koriščenja rednega letnega dopusta je dopustno le v izjemnih primerih, npr. ko je specializantka pred nastopom porodniškega dopusta na daljši bolniški, kar ji objektivno onemogoča izrabo. V primeru prošnje za podaljšanje specializacije iz navedenega razloga mora specializant zbornici predložiti **potrdilo kadrovske službe delodajalca, iz katerega je razvidno, da je specializant želel koristiti redni letni dopust, pa le-to iz objektivnih razlogov ni bilo mogoče**. V potrdilu mora biti eksplicitno navedeno, da je specializant redni letni dopust skušal koristiti in koliko dni rednega letnega dopusta bi mu propadlo, v kolikor mu specializacije ne bi podaljšali. V zvezi z navedenim je Svet za izobraževanje zdravnikov na 42. redni seji dne 13. 6. 2024 sprejel naslednji sklep:

Sklep 8/42/2024: *Glede podaljšanja specializacije iz razloga, da bi specializantu sicer ugasnila pravica do koriščenja rednega letnega dopusta, je Svet za izobraževanje zdravnikov sprejel naslednje stališče: »Vsak zaposleni (specializant) lahko koristi redni letni dopust (v nadaljevanju: RLD) v skladu z določili Zakona o delovnih razmerjih na naslednji način:*

1. *RLD dodeljen za tekoče koledarsko leto, do vključno 30.6. naslednjega koledarskega leta.*
2. *V primeru daljših bolniških odsotnosti, porodniškega dopusta ali dopusta za nego in varstvo otroka je mogoče:*
 - *RLD iz preteklega koledarskega leta koristiti do 31.3. naslednjega koledarskega leta,*
 - *RLD tekočega leta pa do 30.6. naslednjega leta.*

Prošnjo za podaljšanje specializacije iz razloga, da bi specializantu sicer ugasnila pravica do koriščenja RLD, lahko specializant vloži največ 4 mesece pred datumom, do katerega RLD lahko koristi. Prošnji mora obvezno priložiti:

- *potrdilo kadrovske službe delodajalca specializanta o koriščenju rednega letnega dopusta,*
- *soglasje glavnega mentorja za podaljšanje specializacije iz naslova nemožnosti koriščenja rednega letnega dopusta in*
- *izjavo glavnega mentorja specializanta, da ima da ima specializant na dan oddaje vloge za podaljšanje specializacije v E-listu specializanta vnesene vse posege in podane ocene vseh mentorjev.*

Glede na navedeno Svet za izobraževanje zdravnikov spodbuja glavne mentorje in specializante, da konec leta, v okviru letnega razgovora, naredita plan izrabe RLD za prihajajoče leto.«

4. Trajanje specializacije, daljše odsotnosti

Obdobje, ki je v programu opredeljeno kot dolžina specializacije, je najkrajši čas, v katerem je mogoče opraviti program specializacije. Dejansko traja specializacija tako dolgo, da kandidat pridobi znanje in veščine s celotnega področja specializacije v tolikšnem obsegu, da bo po zaključeni specializaciji in opravljenem specialističnem izpitu lahko opravljal samostojno delo. Zbornica lahko trajanje specializacije **podaljša za največ tri mesece**, če **specializant** v obdobju, ki je opredeljeno kot dolžina specializacije, **ni pridobil zadostnega znanja in kompetenc**, da bi po zaključeni specializaciji in opravljenem specialističnem izpitu lahko samostojno opravljal delo. **Predlog za podaljšanje trajanja specializacije** poda glavni mentor, na obrazcu, ki je objavljen na spletni strani Zbornice (https://www.zdravniskazbornica.si/docs/default-source/speciالية/navodila-za-opravljanje-specializacij/vloga-za-podalj%C5%A1anje-specializacije.pdf?sfvrsn=32003236_2) in mu je potrebno priložiti tudi vse letne razgovore glavnega mentorja s specializantom. O predlogu odloči Zbornica v roku 30 dni od vložitve predloga, ko pridobi mnenje nacionalnega koordinatorja. Vse **odsotnosti**, ki so skupaj daljše od 20 delovnih dni v koledarskem letu in imajo za posledico podaljšanje celotnega trajanja specializacije, je potrebno nemudoma sporočiti Zbornici. V tem primeru se trajanje specializacije ustrezno podaljša.

4.a Izredni kolokvij

Pravilnik v 37. členu določa opravljanje izrednega kolokvija in sicer:

»(3) Če neposredni ali glavni mentor specializanta oceni, da znanje specializanta ni zadostno, lahko zahteva opravljanje izrednega kolokvija. Specializant izredni kolokvij opravlja pred tričlansko komisijo, ki jo določi zbornica in jo sestavljajo: koordinator specializacije, ki jo specializant opravlja ali njegov namestnik, zdravnik, ki je imenovan za glavnega mentorja s področja specializacije, ki jo specializant opravlja in zdravnik, ki je imenovan za neposrednega mentorja s področja, s katerega specializant opravlja kroženje in nista neposredno vključena v izobraževanje specializanta. Specializant mora biti o opravljanju izrednega kolokvija obveščen najmanj 30 dni prej. Na željo specializanta je pri opravljanju izrednega kolokvija lahko prisoten njegov glavni mentor.

(4) O opravljanju izrednega kolokvija mora biti narejen zapisnik, s katerim se seznanijo glavni mentorja specializanta, nadzornika kakovosti in zbornico.

(5) Če specializant izrednega kolokvija ne opravi, lahko glavni mentor v skladu s prvim odstavkom 34. člena tega pravilnika poda predlog za prenehanje specializacije.«

5. Delo specializanta pri delodajalcu 1x tedensko

5.a Navodila Ministrstva za zdravje za izvajanje specializacij, ki veljajo LE za specializante zaposlene v splošnih in specialnih bolnišnicah (z izjemo obeh univerzitetnih kliničnih centrov):

- **specializanti obvezno delajo en dan na teden v matični ustanovi, ob predpostavki, da so izpolnjeni naslednji pogoji:**
 - o zagotovljena 80 % prisotnost specializanta na kroženju (kar se smiselno upošteva tudi pri koriščenju dopustov), v skladu s četrtem odstavkom 30. člena Pravilnika o vrstah, vsebini, trajanju in poteku specializacij zdravnikov (Uradni list RS, št. 22/18, 187/20 in 87/21),
 - o delodajalec ima ustrezno pooblastilo za izvajanje specializacije,
 - o delodajalec ima prosto specializantsko delovno mesto;
- **specializanti morajo kolikor je mogoče krožiti v matični ustanovi** (Zdravniška zbornica Slovenije pozove glavne mentorje in specializante, da pripravijo ustrezne načrte kroženja).
- **med pogoji za delo specializanta en dan na teden v matični ustanovi je tudi, da ima ta ustanova na voljo neposrednega mentorja iste stroke, ki je tisti dan prisoten na delovnem mestu,**
- navodila veljajo za vse specializante, tudi za tiste, ki že opravljajo specializacijo,
- navodila ne veljajo za Univerzitetni klinični center Ljubljana in Univerzitetni klinični center Maribor, saj je njihov namen zagotoviti, da specializanti več krožijo v splošnih in specialnih bolnišnicah.

5.b Pripominjamo, da za specializante, ki so za čas trajanja specializacije zaposleni v zdravstvenih domovih, obeh univerzitetnih kliničnih centrih in pri zasebnih izvajalcih s koncesijo, še vedno velja zbornična izjema glede dela 1x tedensko pri delodajalcu:

Zbornica dovoli predlagano obliko kroženja/usposabljanja specializanta pri delodajalcu, **največ enkrat tedensko**, pod posebnimi pogoji, kot so:

- da delo v tej ustanovi poteka v skladu s sprejeto razlago »Razlaga samostojnosti in odgovornosti specializantov pri delu, vezano na določilo drugega odstavka 20. člena Zakona o zdravniški službi«,
- da je delo tudi v tej ustanovi enako programu specializacije (in se s tem specializacija ne podaljšuje),
- da s tem soglašata specializant, njegov glavni mentor, njegov neposredni mentor na kroženju in nacionalni koordinator,
- da se s takšnim načinom strinjajo na oddelku/v ustanovi, kjer je specializant v tistem času na rednem kroženju/usposabljanju,
- da ima specializant tudi v primeru dela v matični ustanovi za konzultacijo na voljo neposrednega mentorja iste stroke in
- da ima specializant pred pričetkom nastopa dela pri delodajalcu 1x tedensko opravljene vse svoje redne obveznosti (kolokvije, posege, izpolnjen E-list specializanta).

Tu specializante opozarjamo še na določilo četrtega odstavka 30. člena Pravilnika o vrstah, vsebini, trajanju in poteku specializacij zdravnikov (Uradni list RS, št. 22/18, 187/20 in 87/21), ki določa, da mora biti specializant na posameznem področju kroženja prisoten najmanj 80 odstotkov časa, da se mu prizna kot opravljeno. Tako vam v primeru krajših kroženj, med katerimi morda koristite redni letni dopust ali ste v bolniškem staležu, delo pri delodajalcu odsvetujemo.

Specializante na tem mestu še opozarjamo, **da kombinacija ministrskih navodil in zbornične izjeme ni mogoča**. Ministrska navodila veljajo le za specializante, ki so zaposleni v splošnih in specialnih bolnišnicah (z izjemo obeh univerzitetnih kliničnih centrov), zbornična izjema pa velja za ostale specializante, v kolikor so izpolnjeni vsi pogoji, zato morebitno **delo pri delodajalcu 2x tedensko NI mogoče**. Navedeno pomeni:

- **da morajo specializanti, ki so zaposleni v splošnih in specialnih bolnišnicah (z izjemo obeh univerzitetnih kliničnih centrov) delo pri delodajalcu opravljati največ 1x tedensko, če so izpolnjeni vsi pogoji**, preostanek dela pa opravijo pri pooblaščenih izvajalcih, h katerim so razporejeni na kroženje,
- **da lahko specializanti, ki so zaposleni v zdravstvenih domovih, obeh univerzitetnih kliničnih centrih in pri zasebnih izvajalcih s koncesijo, izjemoma delajo pri delodajalcu največ 1x tedensko, če so izpolnjeni vsi pogoji**, preostanek dela pa opravijo pri pooblaščenih izvajalcih, h katerim so razporejeni na kroženje.

Skladno z vsebino specializacije **specializanti družinske medicine** kroženje kliničnega dela specializacije, opravljajo v obsegu štirih delovni dni na teden, enkrat tedensko pa delajo pri glavnem mentorju.

Skladno s sklepom Sveta za izobraževanje zdravnikov iz leta 2019, **specializant urgentne medicine**: »Specializant urgentne medicine 1x tedensko dela s svojim glavnim mentorjem. V kolikor glavni mentor svojemu specializantu iz objektivnih razlogov ne more omogočiti dela v PHE, enoti za bolezni ali enoti za poškodbe (enakomerna porazdelitev po vseh segmentih urgentne medicine) 1x tedensko pri sebi, lahko specializant z njegovim soglasjem 1x na teden dela v drugi PHE enoti, enoti za bolezni ali enoti za poškodbe, in ne z njim. Dolžnost glavnega mentorja je poskrbeti, da ima specializant takrat, ko dela v drugi enoti, vedno poimensko določenega neposrednega mentorja. Navedeno pomeni, da je delo 1x tedensko pri glavnem mentorju del programa specializacije iz urgentne medicine, in da morajo ustanove, kjer specializanti krožijo, specializantu omogočiti, da en dan v tednu iz tega razloga na kroženju manjka. Dolžnost glavnega mentorja in specializanta je, da se sproti dogovorita, kako bosta uporabila ta dan. V kolikor je specializant odsoten 1 dan v tednu (dopust, bolniška, počitek po dežurstvu...) se šteje ta dan (20%) na račun dneva z glavnim mentorjem in ne na račun kroženja. To pomeni, da mora biti specializant ostale 4 dni (80%) v celoti prisoten na kroženju.«.

6. Opravljanje specializacije v primeru spremembe programa

Specializant opravlja specializacijo **po programu, ki velja na dan začetka opravljanja** specializacije. Če se v času opravljanja specializacije spremeni program specializacije, po katerem specializant opravlja specializacijo, lahko specializant nadaljuje opravljanje specializacije po novem programu, če je opravil **manj kot tretjino prejšnjega programa** specializacije. Specializant na Zbornico naslovi vlogo za opravljanje specializacije po novem programu. Ko je prehod na novo vsebino specializacije odobren, specializant ne more več preiti na staro vsebino specializacije, temveč specializacijo zaključi po novem programu.

7. Opravljanje dela specializacije v tujini

Specializant lahko tekom specializacije opravlja **del kroženj v tujini**, skupno **največ v trajanju 12 mesecev**. Od tega mora biti vsaj četrtina predlaganega kroženja v tujini iz ožje specialnosti specializanta. Vlogo specializant odda na obrazcu, ki je dostopen na spletni strani Zbornice: https://www.zdravniskazbornica.si/docs/default-source/speciialiacije/navodila-za-opravljanje-specializacij/vloga-za-kro%C5%BEenje-v-tujini.pdf?sfvrsn=7c653136_10. Glavni mentor in nacionalni koordinator specializacije morata v vlogi za specializantovo kroženje v tujini izčrpno utemeljiti namen kroženja v tujini in prednosti predlaganega usposabljanja v tujini ter kakšen doprinos bo tako kroženje v tujini imelo za javno zdravstvo v Sloveniji. **Vlogo je treba na Zbornico nasloviti najmanj dva meseca pred zelenim odhodom** na kroženje v tujino. Vloge za kroženje v tujini obravnava in odobri Komisija za podiplomsko usposabljanje.

V primeru odobritve opravljanja dela specializacije v tujini, specializantu, skladno z določili Pravilnika o financiranju, pripadajo enaki zneski, kot bi mu pripadali, če bi to kroženje opravil v pooblaščenih ustanovi v Republiki Sloveniji. Na

podlagi mnenja Ministrstva za javno upravo, Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve in Ministrstva za zdravje¹ so specializanti, ki del programa specializacije opravijo v tujini, upravičeni do povračila dodatkov in drugih prejemkov v skladu z [Uredbo o plačah in drugih prejemkih javnih uslužbencev za delo v tujini](#), in sicer iz proračuna Republike Slovenije, pri čemer morajo biti izpolnjeni naslednji pogoji:

- a. Opravljanje dela specializacije v tujini na podlagi vloge specializanta najprej vsebinsko odobri Zdravniška zbornica Slovenije.
- b. Za usposabljanje v tujini morata delodajalec in specializant skleniti pogodbo o zaposlitvi za opravljanje dela v tujini v skladu z 208. in 209. členom Zakona o delovnih razmerjih (ZDR-1).
- c. Delodajalec mora specializanta napotiti na delo v tujino, usposabljanje v tujini pa je treba v pogodbi o zaposlitvi za opravljanje dela v tujini opredeliti tako, da iz vsebine usposabljanja izhaja, da gre za napotitev.
- d. Resorna ministrstva bodo pristopila k dopolnitvi Uredbe na način, da bo jasno določeno, da se uporablja tudi za specializante, pri čemer se bodo definirala tudi sredstva, ki bodo na podlagi Uredbe namenjena specializantom. Do dopolnitve Uredbe pa se za povračilo stroškov in drugih prejemkov uporablja dikcija »zdravstveni delavec/sodelavec II z nominalno osnovo 100« iz Priloge 4 Uredbe, na podlagi katere so specializanti upravičeni do stroškov in drugih prejemkov v skladu z Uredbo.
- e. Povračilo stroškov iz naslova Uredbe se izvede na enak način, kot povračilo stalih stroškov specializacij, ki se izvajajo za potrebe mreže javne zdravstvene službe, torej v skladu s pravilnikom, ki ureja način zagotavljanja sredstev za pripravništvo, sekundariat in specializacije. Zbornica bo v prihodnje za obračun stroškov opravljanja dela specializacije v tujini pripravila novo tabelo, ki bo za namene obračunov stroškov namenjena delodajalcem specializantov.
- f. V primeru, da ustanova v tujini, ki gosti specializanta na usposabljanju, specializantu nudi prebivališče, stroške prehrane, prevoza itd. na svoj račun in ne na račun delodajalca specializanta ali na račun specializanta, potem specializant do povračila teh stroškov, v Sloveniji, ni upravičen.

8. Kakovostno izvajanje specializacij in »samostojno delo« specializantov

Specializant lahko v času specializacije samostojno opravlja tista dela in storitve, za katere je usposobljen z dotlej pridobljeno formalno izobrazbo (zaključen študij s strokovnim izpitom, opravljen sekundariat, opravljena druga specializacija), druge storitve s področja sedanje specializacije pa le po predhodnem pisnem pooblastilu ali pod neposrednim nadzorom mentorja. Podpis mentorja v listu zdravnika specializanta potrjuje, da je specializant pridobil ustrezno znanje, izkušnje in veščine določenega dela programa in obenem pomeni, da je specializant usposobljen in odgovoren za opravljanje teh del in storitev pri pooblaščenih izvajalcih, h katerim ga je razporedila Zbornica.

8.a Izvršilni odbor Zbornice je že leta 2010 sprejel definicijo »samostojnega dela« specializantov:

»To pomeni, da lahko specializant, ki je pridobil ustrezno znanje, izkušnje in veščine, kar s podpisom potrди mentor na listu specializanta, samostojno opravlja ta dela in storitve izključno pri pooblaščenem izvajalcu specializacije. Pooblaščen izvajalci za izvajanje specializacij so tisti izvajalci zdravstvene dejavnosti, ki izpolnjujejo organizacijske, kadrovske, materialne in druge pogoje in jih minister za zdravje na predlog zbornice s sklepom pooblasti za izvajanje posameznih vrst specializacij. Podpis mentorja na listu zdravnika specializanta tako nikakor ne pomeni dovoljenja specializantu za opravljanje teh storitev izven opravljanja programa specializacije in pri nepooblaščenih izvajalcih zdravstvene dejavnosti.

Kakršnakoli drugačna razlaga bi pomenila obid zakona (v tem primeru ZZdrS), saj bi negirala zahtevo zakonodajalca po licenci, kot enem izmed pogojev za samostojno opravljanje zdravniške službe. Nenazadnje bi postal nepotreben tudi specialistični izpit, saj bi bilo mogoče razumeti, da v celoti izpolnjen list zdravnika specializanta pomeni, da je specializant v celoti usposobljen za samostojno delo.«.

8.b Svet za izobraževanje zdravnikov je glede podpisovanja izvidov s strani specializantov sprejel sledeč sklep:

»Ob upoštevanju določil 20. člena Zakona o zdravniški službi, ki pravi: »Zdravniki specializanti smejo opravljati zdravniško službo, za katero specializirajo, le pod vodstvom in z odgovornostjo mentorja. Ne glede na prejšnji odstavek lahko specializant med specializacijo samostojno opravlja tista dela in storitve, za katere je pridobil ustrezno znanje, izkušnje in veščine, kar s podpisom potrди mentor na listu specializanta. Specializant je odgovoren za opravljanje teh del in storitev.«. Odločitev o samostojnem podpisovanju izvidov s strani specializanta je stvar odločitve tistega, ki specializanta na konkretno delovno mesto razporedi (ambulanta, urgencia, oddelek...). Glede na

¹ Mnenje št. 603-32/2022/5 z dne 10. 8. 2022 in dogovor na sestanku z navedenimi ministrstvi z dne 29.1.2024.

določilo 23. člena Zakona o pacientovih pravicah (Uradni list RS, št. 15/08, 55/17 in 177/20, v nadaljevanju: ZPacP) pa Svet za izobraževanje zdravnikov zavzema stališče, da mora biti na izvidu poleg imena in priimka zdravnika navedeno tudi, da je slednji specializant.«.

8.c Pogoje za opravljanje **dežurne službe (neprekinjenega zdravstvenega varstva) specializantov** določa 36. člen Pravilnika.

Dokler se specializant **usposablja za samostojno opravljanje dežurne službe** (drugi odstavek 36.člena Pravilnika), ko v treh mesecih najmanj 12x opravlja neprekinjeno nujno zdravniško pomoč pod nadzorstvom zdravnika specialista, **po mnenju ministrstva za zdravje za to delo ni posebej plačan**, temveč se to ureja s prerazporejanjem delovnega časa. Ko začne dežurati sam, pa za to prejme plačilo posebej.

Specializanti, ki uveljavljajo pravice iz naslova varstva v času nosečnosti in starševstva v zvezi z nočnim in nadurnim delom (prepoved oziroma omejitev – (predhodno pisno soglasje) nočnega in nadurnega dela do dopolnjenega otrokovega tretjega leta starosti) morajo dežurno službo opravljati s **prerazporeditvijo delovnega časa na popoldansko delo (kjer je to mogoče) ter z delom ob vikendih (med 7-22 uro)**. Specializacije brez opravljenega dežurstva ni mogoče zaključiti.

Glavni mentor usklajuje in nadzira potek specializacije, ter s tem zagotavlja, da specializacija poteka po programu, sodeluje z neposrednimi mentorji in spremlja njihovo delo, ocenjuje napredovanje znanja specializanta ter organizira skupinske oblike usposabljanja specializantov. Delo glavnih mentorjev usklajujejo nacionalni koordinatorji specializacij, nadzorniki kakovosti in Komisija za podiplomsko usposabljanje pri Zbornici. V okvir njihovega dela sodi tudi nenehno periodično spremljanje poteka specialističnega usposabljanja po dogovorjenih protokolih celovitega upravljanja kakovosti, ki ga bodo izvajali v sodelovanju s specializanti ter neposrednimi in glavnimi mentorji. Vsi navedeni so v teh postopkih dolžni sodelovati.

9. Specializantska sredstva

V skladu z določili Pravilnika o financiranju, specializantom pripadajo sredstva v višini **449,09 € letno** za:

- plačilo kotizacij tečajev in seminarjev v Sloveniji ali tujini,
- prevoz in bivanje v zvezi z udeležbo na tečajih in seminarjih ter
- nakup strokovne literature.

Nakup literature je po računovodskih predpisih možen na dva načina:

1. ustanova, ki literaturo kupi, je tudi lastnica literature, specializantu jo posodi za čas, ko jo le-ta potrebuje, ali
2. ustanova literaturo kupi, lastnik pa je specializant, kar se mu šteje v boniteto (od tega plača dohodnino in prispevke).

Ta sredstva mora specializant **najprej porabiti za plačilo obveznih tečajev** in šele nato za ostala izobraževanja po lastni izbiri.

Po mnenju vodje Oddelka za finance in računovodstvo Zdravniške zbornice Slovenije **se sredstva lahko prenašajo iz leta v leto**, delodajalec jih mora le ustrezno razmejiti.

Delodajalec za **vas vsak mesec** prejme **1/12 teh sredstev**.

Sredstva morate porabiti do zaključka specializacije oziroma če **menjate delodajalca** tekom specializacije-dokler ste zaposleni pri delodajalcu, ki je sredstva za vaše izobraževanje prejel.

Po mnenju Oddelka za finance in računovodstvo dostopi do portalov z izobraževalnimi vsebinami sodijo med stroške strokovne literature.

S Pravilnikom o financiranju se dodatna sredstva namenijo še za naslednje tečaje in module:

1. *tečaj iz transfuzijske medicine v višini 438,99 eura na specializanta,*
2. *podiplomski tečaj za specializante pediatrije v višini 702,39 eura na specializanta,*
3. *plačilo modula specializantov družinske medicine in anesteziologije, reanimatologije in perioperativne intenzivne medicine v višini 195 eura na en modul,*
4. *tečaj specializantov iz urgentne medicine:*
 - a. *tečaj nadaljevalni postopki oživljanja odrasli za specializante urgentne medicine v višini 1.420 eura na specializanta,*

- b. *tečaj nadaljevalni postopki oživljanja pri otrocih za specializante urgentne medicine v višini 300 eurov na specializanta,*
5. *tečaj iz paliativne medicine v višini 300 eurov na specializanta za specializante anesteziologije, reanimatologije in perioperativne intenzivne medicine, družinske medicine, ginekologije, internistične onkologije, infektologije, nefrologije, urgentne medicine, nevrologije, kardiologije in vaskularne medicine, pediatrije in specializante internističnih in kirurških specializacij.* Udeležba na tečaju iz paliativne medicine in posledično koriščenje namenskih sredstev pa bo po navodilu Ministrstva za zdravje mogoča šele, ko bo ta tečaj kot obvezen naveden v vsebini specializacije.

10. E-list zdravnika specializanta

Potek specializacije in opravljanje posegov tekom specializacije potrjujeta glavni in neposredni mentor v elektronskem **Listu zdravnika** specializanta. To je dokument, v katerem mentorji potrdijo, da je specializant opravil predpisani del programa tako, da je pridobil ustrezno znanje, izkušnje in veščine. Vanj specializanti dostopajo preko intranetnih strani zbornice: www.zdravniskazbornica.si (kontakt za geslo za dostop do intranetnih strani: podpora@zdravniskazbornica.si). Obvezno je sprotno izpolnjevanje E-lista. **Mentor lahko zavrne potrditev opravljenega kroženja in posegov, če specializant zanj zaprosi več kot 3 mesece po zaključenem kroženju.**

11. Specialistični izpit

Odsotnost z dela za pripravo na specialistični izpit - da lahko specializanti ostanejo zaposleni do opravljanja specialističnega izpita, naj v svojem programu kroženja predvidijo **45 delovnih dni** odsotnosti z dela (cca. 2 meseca) – »študijskega dopusta« za pripravo na specialistični izpit. Specializanti, ki specializirajo po vsebini specializacije, ki nima časovno opredeljenega »študijskega dopusta« za pripravo na specialistični izpit, naj pripadajoči »študijski dopust« koristijo pred zaključkom kroženja, v sklopu daljšega področja kroženja, po dogovoru z glavnim mentorjem in po potrebi z nacionalnim koordinatorjem specializacije. V tem primeru je potrebno program specializacije **predhodno primerno prilagoditi**. V kolikor to **ni mogoče**, lahko glavni mentor specializanta Zbornici **predlaga podaljšanje specializacije**.

Zakon in pravilnik določata, da mora specializant opraviti **specialistični izpit najpozneje v treh mesecih po tem, ko je opravil predpisani program specializacije**. Če kandidat v navedenem roku specialističnega izpita ne opravi, Zbornica izda odločbo o prenehanju specializacije.

Po potrditvi elektronskega lista specializanta, s strani glavnega mentorja in koordinatorja specializacije, specializant na Zbornico naslovi **prijavnico (prijavo) na specialistični izpit** (Sonja Kočar, tel: 01 307 21 64, E-naslov: sonja.kocar@zdravniskazbornica.si ali Jana Jenko, tel: 01 307 21 60, jana.jenko@zdravniskazbornica.si), in sicer **najmanj 45 dni pred** želenim opravljanjem izpita. O času in kraju opravljanja specialističnega izpita zbornica obvesti kandidata z Obvestilom. Kandidatu, ki opravi specialistični izpit, Zbornica izda potrdilo o opravljenem specialističnem izpitu in z njim podeli naziv specialista ustrezne specialnosti. Ko zbornica prejme zapisnik o uspešno opravljenem specialističnem izpitu, kandidatu po uradni dolžnosti izda **odločbo o podelitvi licence**, za delo na določenem specialističnem področju. **Pravilnik določa, da je specialistični izpit dovoljeno opravljati največ trikrat.**

V primeru težav ali dodatnih vprašanj tekom specializacije vas prosimo, da se najprej obrnite na svojo svetovalko. Pravno področje izobraževanja pokrivata Tina Šapec (tina.sapec@zdravniskazbornica.si) in Klara Zupančič (klara.zupancic@zdravniskazbornica.si), glede vprašanj s področja delovnega prava (PPD-ji, napredovanje..) pa se prosimo najprej seznanite s pojasnili na spletni strani Zbornice: <https://www.zdravniskazbornica.si/karierni-razvoj/delovno-pravo---pogosta-vpra%C5%A1anja-mladih-zdravnikov-in-odgovori> (Delovno pravo – pogosta vprašanja mladih zdravnikov in odgovori) oziroma se obrnite na Oddelek za pravne zadeve Zbornice: <https://www.zdravniskazbornica.si/o-zbornici/svetovanje>.

Pripravil:

Oddelek za specializacije